

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

HAMBILD FRÅN MALMÖ. — FOTO. RAHMN, MALMÖ.

15 DE ÅRG.

DEN 17 MAJ 1914.

N:O 33

Foto Rahmn, Malmö.

Kliché: Bengt Sjöversparr.

Illustration

ROBERT DE LA GARDIE D. Y.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

I den första landshöfdingeinstruktionen — af den 8 jan. 1635 — heter det bl. a. att landshöfdingen skall sig först och främst påminna, att han står där i konungens stad och ställe, den konungslige staten i H. M:ts frånvaro där uppehåller och administrerar och fördenskull kallas konungens ståthållare. Paragraten gifver en god föreställning om den viktiga plats landshöfdingeambetet intager i vårt lands förvaltning, ty äfven om den nuvarande landshöfdingeinstruktionen är daterad 220 år senare och titeln ståthållare numera bortfallit, kan arten af k. m:ts befallningshafvandes i länen funktioner sammanfattas därhän, att de i länen såsom "landsregering" äro i K. m:ts stad och ställe med en universalitet i uppgiften och en handlingsfrihet vid dess fyllande, som annars knappast äro till finnandes för svenska ämbetsmän. K. befallningshafvande utöfvar icke blott högsta polismyndigheten i länet och bör därför hafva omsorgsfull värdnad därå, att allmän ordning och säkerhet upprätthållas, utan bör äfven tillse, att stadgandena till upprätthållande af religionens hälgd, allmänna gudstjänsten, sedlighet och uppfostran behörigen iakttagas. K. befallningshafvande har att vaka öfver att rättskipningen går sin gilla gång och att domstolarnes utslag vinna verkställighet. Han handhafver uppbörden af kronans utskylder och inkomster samt har vård om hushållningen med statens fasta egendomar inom länet. Han har att tillse, att fattigvård, hälso- och sjukvård inom länet bli vederbörligen tillgodosedda. Han har ock att med uppmärksamhet följa de i orten öfliga näringsars tillstånd samt i allt hvad på honom ankomma kan söka befrämja deras utveckling och vidtaga de åtgärder, som i detta hänseende kunna leda till allmänt och enskildt gagn och uppfostran, mycket annat att förtiga. Vål har tillkomsten af hushållningssällskap, landsting och andra institutioner för kommunal själfstyrelse åstadkommit, att landshöfdingen icke står ensam om dessa omfattande uppgifters fyllande, men hans verkningsfält är i nutiden lika obegränsadt som tidigare och öfverallt räknas hans stöd fortfarande såsom särskildt värdefullt. Och allt framgent framstår han såsom k. m:ts representant i särskild mening, såsom dess "vicarius", när det gäller länets representation utåt. Äfven detta värf är betydelsefullt och ställer stora kraf på landshöfdingeambetets utöfvare.

Vid den storartade utställning, som i dagarne öppnats i Malmö, är detta samhälle bland mycket annat också att lyckönska till att på landshöfdingeposten hafva en man, hvilken i detta hänseende fyller äfven mycket högt ställda kraf.

Grefve *Robert De la Gardie* är född på Silfåkra i Malmöhus län den 7 augusti 1858. Både på fädernet och mödernet räknar han landshöfdingeanor: hans fader är Andra kammarens f. d. talman, f. landshöfdingen i Linköping Robert De la Gardie, i sin ordning son till landshöfdingen i Kristianstad Axel Gabriel De la Gardie; och hans moder var Johanna Mathilde von Kræmer, en dotter till landshöfdingen

i Uppsala, frih. Robert Fredrik von Kræmer. Men han har äfven krigarblod i ådrorna — både fadern och morfadern hade äfven varit med i fält — och när det gälde att välja lefnadsbana bestämde han sig för den militära. Efter att 1878 ha aflagt mogenhets-examen vid Linköpings högre allmänna läroverk inträdde han samma år som elev vid Karlbergs krigsskola, utexaminerades därifrån följande år och utnämndes till underlöjtnant vid Skånska dragonregementet. Befordringsförhållandena voro vid denna tid icke de gynsammaste och först efter tio år blef han 1889 löjtnant. År 1897 vann han ytterligare befodran till ryttmästare och ingick följande år äktenskap med Elvira Hilma Augusta Smith, dotter af apotekaren Johan Gustaf Smith i Ystad och hans maka Augusta Charlotta Wilhelmina Bruzelius. Tio år senare utnämndes han till major och kallades därefter år 1909 att intaga den kräfvande posten som landshöfding i Sveriges folkrikaste län.

Det är icke alltid landshöfdingeutnämningarne i Malmöhus län blifvit mottagna med tillfredsställelse. Ingenstädes spelar börsaristokratien sådan roll som här och det har hänt, att det icke varit lätt att förena dess synpunkter med dem, hvilka på välgående allmänna grunder måst anläggas. Men grefve Robert De la Gardies utnämning hälsades med *allmän* tillfredsställelse och under de fem år han numera innehaft sitt ämbete ha de känslor af sympati, hvarmed han från början mottogs, endast vuxit sig starkare. Genom sina vinnande personliga egenskaper, sin tillgänglighet, sitt städse ådagalagda vakna intresse för allt, som tilldrager sig i länet, har han i själfva verket förvärfvat sig en popularitet inom alla samhällsklasser, hvilken kommit endast få af hans företrädare under de senaste artiondena till del. Och i det lilla vackra residenset ha han och hans grefvinna med utsökt smak skapat sig ett hem, som icke blott är prägladt af aristokratiskt enkel förnämhets på samma gång som af intim hemtrefnad, utan äfven utmärker sig för en gästfrihet, hvilken äfven den banar väg till hjärtan.

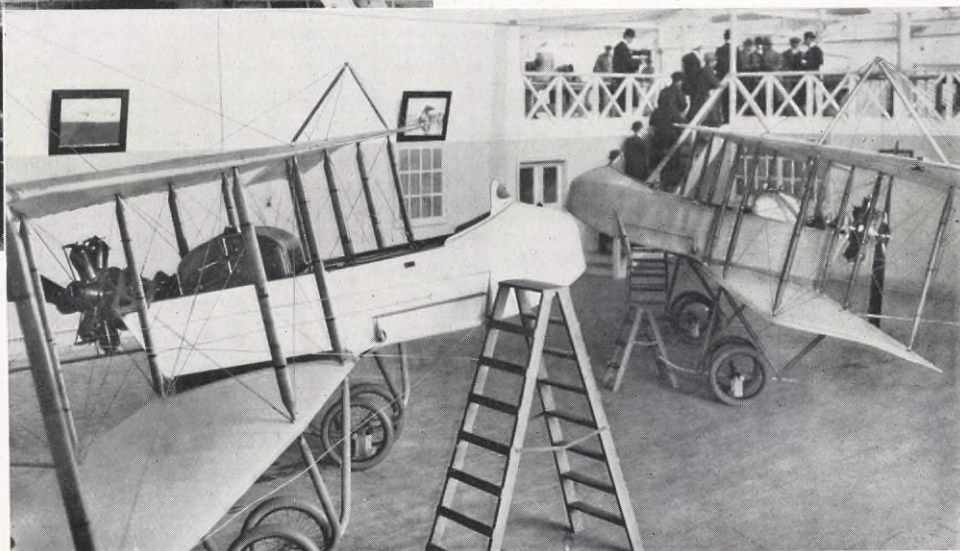
Malmölandshöfdingens ämbete är så belastadt med tyngande löpande göromål, att någon större tid icke lämnas öfrig åt dess innehafvare att också åtaga sig uppdrag, hvilka lika väl kunna anförtros åt andra händer. Det är sålunda här i motsats mot förhållandet i de flesta andra län regel, att ordförandeskapet i hushållningssällskapet icke uppdrages åt landshöfdingen, hvilket naturligtvis icke innebär, att icke dess verksamhet af honom följes med det största intresse. Däremot är grefve De la Gardie ordförande i styrelsen för landtbruks- och mejeristitutet vid Alnarp. Äfven inspektoratet för realskolan i Malmö har lagts i hans hand. I ett par enskilda företags ledning har han också förmått taga personlig del. Han är nämligen ordförande i styrelserna för Malmö-Trelleborgs och Hvellinge-Skanörs järnvägsaktiebolag samt styrelseledamot i Brand- och liförsäkringsaktiebolaget Skåne.

FLYGMASKINSFABRIKEN I SÖDERTELJE.

Öfverst: FABRIKENS TEKNISKE CHEF, FRIH. C. CEDERSTRÖM × med den engelske mekanikern, afprofvar en motor.

T. h.: HALLEN MED MODEL- LERNA, en militär- och en skol- flygmaskin.

H. 8 Da STOCKHOLMSPOTOGRAF.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöberg, Sthlm—Gbg.

På järnvägslinien Stockholm—Storlien har i dagarne företagits leveransprof med två för statsbanorna afsedda Die-

selmotorvagnar. Vid profituren, hvilken utföll synnerligen tillfredsställande, medföljde representanter för såväl järnvägsstyrelsen som Aktiebolaget Diesels motorer, hvilket jämte Allmänna Svenska levererat de båda vagnarne.

Hastigheten under färden hölls vid 4 mil i timmen, stigningarne togos utan större svårigheter och bränslet drog för sträckan Stockholm—Storlien i sin helhet en kostnad af 35 kr.

Vagnarne, hvilka äro de första i sitt slag i världen och hvardera haiva plats för ett 40-tal passagerare ävensom för en del resgods, haiva nu efter de lyckligt afslutade profven öfvertagits af järnvägsstyrelsen och insatts i trafik på linien Gellivare—Porjus.

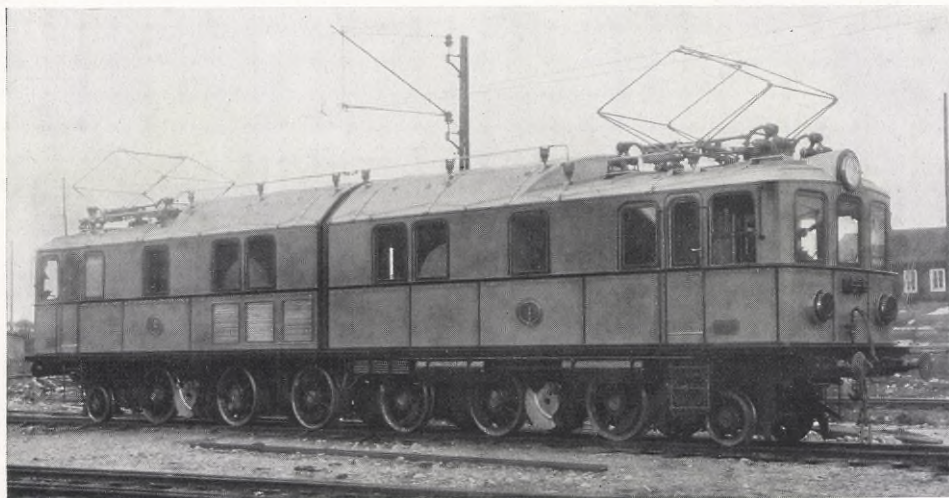

Foto. Beng-Mesch, Kruna

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöberg, Sthlm—Gbg.

STATSBANORNAS FÖRSTA DIESELMOTORVAGNAR ANLÄNDA TILL KIRUNA DEN 30 APRIL.

SVENSKT SORGEBUD FRÅN PERSIEN.

Ett nytt sorgedebud har ingått från Persien, målande att ännu en af våra därvarande tappra officerare stupat för en persisk röfvares kula. Den fallne är löjtnanten vid Skånska husarregementet grefve E. A. Lewenhaupt.

Under en större expedition mot ett af de många persiska röfvarebanden i närheten af Hamadan trängde den 19 april en mindre gendarmeriafdelning med grefve Lewenhaupt, den persiske gendarmerimajoren Hessn-Saltaneh samt volontären Seifollah Khan i spetsen in i byn Koreh. Därvid träffades grefve L. och Seifollah af skott, aflossade från ett bakhåll, och dödades på

GREFVE ERIK LEWENHAUPTS, DEN SKJUTNE MAJOREN, KISTA.

stället. Hessn-Saltaneh afled efter ett par dagar af sina vid samma tillfälle erhållna bles-syrer.

De stupade fördes till Teheran, där deras stoft mottogs med stor militär högtidlighet. Grefve Lewenhaupts kista, hvilken varsvept i svenska och persiska flaggorna och med den nyvunna tapperhetsmedaljen på locket, har senare öfverförts till Sverige för att här jordfästas.

Grefve Lewenhaupt som var född den 22 aug. 1877 blef år 1898 volontär och två år senare officer vid Skånska husarregementet samt kom på hösten 1911 som gendarmeriinstruktör till Persien.

Den bortgångne sörjes närmast af maka, född Weiss och af tysk börd, samt två små söner.

Efter fotografier.

BEGRAFNINGSPROCESSIONEN GENOM TEHERANS HUFVUDGATA. Främst major Lewenhaupts kista, därefter den stupade persiske gendarmerimajorens.

Kisthö: Bengt Skjerveport.

(Till illustr. å sid 519)

En märklig textiltställning. I Konstakademiens stora utställningsväning har sedan en vecka Atelier "Licism" anordnat en mycket uppmärksam exposé af textilföremål. Licium som grundades 1904 af fröken Agnes Branting och fru Mimmi Börjeson, och som i dess speciella grenar, kyrklig och heraldisk konst, intar en rangplats i vårt land inom det textila området, kan med denna utställning fira sitt tioårsjubileum. Och äfven om utställningen inte direkt kan kallas retrospektiv ger den i alla händelser en god öfverblick öfver den privata konstanstaltens verksamhet och dess högt drifna utveckling. Af de 45 antependier som Licium utfört exponeras här ett

totalt, af hvilka man framför allt lägger märke till den altarskrud som är förfärdigad till Uppenbarelsekyrkan i Saltsjöbaden efter ritning af arkitekten Ferdinand Boberg, ett utsökt arhete och det dyrbaraste i detta slag Licium någon gång utfört. Ett mycket stort antal fanor och standar exponeras äfven och bland dessa märkas Gustaf Ankarcronas bekanta Bondetågslana samt svenska sångarförbundets vackra standar. Bland öfriga utställningsföremål märkas en del vackra arbeten i linne för toalettbordet, kuddar, ett par kyrkmattor samt en praktfull bonad, ett lapplandslandskap, till hvilket artisten Helmer Osslund gjort kartongen.

AFGUDAR.

FÖR HVAR 8 DAG AF **LUDVIG NORDSTRÖM.**

I.

STADSBYGGAREN HARJU hade en bror, som var präst. Han hette Johan, var gift med en godhjärtad kvinna söderifrån och hade med henne två söner.

Den äldre var hans ögonsten, den yngre klappade han vänligt på huvudet, men såg honom inte.

Nu hade pastor Harju två vurmar. Att samla böcker och att samla växter. Och han uppfostrade den äldre sonen till samma intressen. Det lyckades. Ehuru pojken inte var mer än femton år, var han bibliofil och bibliognost samt ifrigaste botanikern i skolan. Han hade ljusst här.

En sommar hände det, att gossen ville ha en kanot att segla i, ty boende i en sjöstad och ständigt från barndomen van att se segel på vattnet hade han som alla andra sjöstadspojkar sjömanslusten i blodet.

— Nej, nej, nej, slog modern ifrån sig med både händer och förkläde, låt honom inte få ge sig ut på sjön!

Pastor Harju ref sig i den rosenröda flinten.

— Besinna! sade han.

— Ack jo, kära far! sa pojken.

— I Guds namn! sa då pastor Harju, och gossen fick kanoten och gaf sig gladt ut på fjärdar och sund, under de sväfvande sommarmolnen.

II.

Prästgården var omgifven af en väldig trädgård med hundraåriga popplar, lönnar och björkar, och i dem lekte sommarens vindar.

Pastor Harju gick och stökade med sina rabatter. Det var ett par dar före midsommar, och klockan kunde vara kring fyra.

Middagstid i prästgården var om sommaren klockan två. Men nu var klockan som sagdt fyra.

Inne i salen vid ett fönster stod pastorskan, och fastän det inte var särskildt varmt, pärlade svett-droppar på hennes panna. Hon såg ut genom fönstret mot torget och mot kanalen, men det hon ville se såg hon inte, bara halva gatan i skugga och torget borta i gatunynningen som en öppen ugnslucka till eld och hetta. Hon suckade och suckade och kramade händerna.

— Fader i himlen, hviskade hon, hjälp och stöd mig! Och låt mina tankar inte besannas.

Nere på kajen halvsprang den yngre gossen, han hade halsen full af tårar, och hjärtat dansade som en slägga i honom.

Därnere mötte han farbrodern, stadsbyggaren. Denne var gul som mässing i hår och skägg, men om sommaren lyste kinderna och näsan så röda som tulpaner, så blanka som glas, och stadsbyggaren gladdes åt all världen.

— Ptro, ptro, ptro, min gunstig munsjör! sa' han. Hvad springer man så fort för nu då?

Gossen berättade andfådd och ängslig, att den äldre brodern gett sig ut efter frukosten för att segla i sin kanot; han skulle komma hem före midan och hjälpa fadern med växterna, men han hade hvarken kommit hem då eller till midan.

— Och kanoten ligger inte i båtlänningen och syns inte ute på fjärden! Vi äro så rädda hemma. Pappa är i trädgården! sa gossen och slog handen med baksidan för ögonen.

Nu var stadsbyggaren en känslig människa, så

att vid dessa ord hoppade hjärtat ända upp i hans hals; och en timma senare stod gossen gråtande framför modern, som satt i sängkammaren och vaggade af och an, pastorn var ute på väg till polisen, men i pastorns ämbetsrum gick stadsbyggaren fram och tillbaka och vred sina händer.

— Han är dock präst! mumlade han. Han är Den Eviges tjänare och måste vara ett föredöme för staden och församlingen. Han är präst. Han måste bära, hvad än Den Evige sänder.

Och stadsbyggaren var nu icke längre röd i ansiktet utan blå, och ögonen voro ängsliga.

Han väntade på brodern för att styrka honom, men aftonens stillhet gjorde honom utom sig.

— Han är ju präst! mumlade han till slut, då pinan blef för stor. Han är starkare än jag, och jag kan inte styrka honom, nej, jag kan inte.

Den, som varit där, skulle sett honom på tå smyga ut genom dörren, smyga öfver gårdsplanen som en tjuv med hatten i hand, varligt glida ut genom grinden, späja öfver gatan och med ilsabba steg försvinna.

III.

Snart blef händelsen bekant i stan, kanoten hittades omstjälpt, och prästgården var försänkt i sorg och förtviflan. Där hade ären gått så lyckligt intill denna dag, den vackraste sämja hade härskat, och ett bättre och lyckligare hem fanns inte i Sveriges land.

Stadsborna talade inbördes om det skedda, och de förstodo det inte. Kvinnorna suckade, männen skakade på huvuna. Det var för gåtfullt, man kunde ingenting förstå. Hvarför skulle just prästen drabbas af en sådan olycka? Han, som var ett föredöme för alla.

Man fick svaret på denna fråga genom stadsbyggaren, som berättat det för sina vänner, dessa för sina, och snart var det känt af hela stan.

Stadsbyggaren hade nämligen till slut samlat mod och gått till sin bror samt funnit honom upplöst af sorg, ja, ända därefter, att han tviflat på att det fanns en Gud, och han hade nekat att hämta tröst ur bibeln, som stadsbyggaren räckt honom till hjälp. Bröderna hade vakat tillsammans nästan hela natten, och äntligen framåt morgonen hade pastorn slagit i bibeln på måfå för att finna ett tröstens ord.

Då hade Hesekiels fjortonde kapitel fallit upp, och hans blick stannat på dess sjunde vers, som löd: "Hvilken hälst af Israels hus och af de främlingar, som bo i Israel, som afsöndrar sig ifrån mig och låter sina afgudar få insteg i sitt hjärta och uppställer sin förledare framför sitt ansikte och går till profeten för att fråga mig genom honom, honom skall jag, Herren, själf svara."

Och då hade pastorn förstätt samt med ens blifvit alldeles stilla.

Detta fingo nu stadsborna höra, och nu begrepo äfven de samt funno Guds visdom och makt outgrundliga.

Men från den dagen var pastor Harju som förändrad. Böckerna och herbarierna förblefvo orörda, och pastorn bara promenerade, man kunde möta honom på vägarna långt utanför stan, och man hade sett honom högst uppe på backarna, där han stått och skådat ut öfver fjärdar och sund.

Fordom hade han predikat som ingen annan. Hans predikningar hade varit som vandringar ute i naturen eller som fjärran färder i historiens döda och allägsna tider, han hade fört sina åhörare med sig på dylika exkursioner och visat dem hela den

MÄRKLIG OPERADEBUT.

De planer på en omvandling från operettdiva till operasångerska, hvilka ryktet sedan någon tid velat tillägga Rosa Grünberg, hafva nu trots de upprepade dementierna bragts till verkställighet i och med fröken Grünbergs d. 8 maj på K. Teatern i Stockholm absolverade debut som Tosca i operan med samma namn. Debuten, hvilken af hufvudstadens musikintresserade kretsar motsetts med lifligaste förväntan, formade sig

Photo. Jager, Sthm.

Utsä: Bengt Sv. Westergårds.

ROSA GRÜNBERG.

till en fullständig succès för den populära konstnärinnan. Bifallet från den fulltaliga publiken var öfverströmmande hjärtligt och i oafbrutet stigande tills det efter slutaktens ridåfall antog ovationsartad karaktär. Äfven kritiken konstaterar samstämmigt och oförbehållsamt, att det med så friskt mod vågade försöket utfallit synnerligen lyckligt och att debuten är att anse som en beaktansvärd konstnärlig framgång.

skapade världen såsom en bilderbok, där Guds kärlek mötte blicken, hvart man vände sig.

Men nu stod han på predikstolen som en vanlig präst och nere i bänkarna gäspade man allmänt.

Och sedan man en tid beklagat hans olycka, blef man trött och upphörde att gå i kyrkan.

Men stadsbyggaren, som satt i ett hörn och hörde hur broderns röst vardt svagare och liflösare för hvar söndag, han tänkte och tänkte, så att hjärnan blef röd.

IV.

En dag gjorde han ändtligen sin bror ett förslag. Han hade sett, hur pastorn icke blott vandrade långa promenader utan också irrade i sitt hem, och ögonen sökte och sökte som för att finna något att stanna vid, men allt tycktes vara tomhet och skuggor omkring dem.

Då fick stadsbyggaren en idé och frågade pastor Harju, hvarför han inte lät göra en liten staty af gossen. Det fanns ju porträtt af honom i helfigur, många till och med, och om en bildhuggare finge dem att gå efter, skulle han lätt kunna utföra idén.

För första gången efter gossens död sköt en stråle af lif ur pastorns ögon. Och strax efter denna dag reste han till hufvudstaden, och när nästa vår blomnade, restes i hans skuggiga trädgård en liten staty af den döde sonen. Han stod där som lifslivande med portören på ryggen och en blomma i hand, och han såg uppmärksamt uppåt, som om någon stått framför honom och förklarat blommans hemlighet. Denne någon var pastor Harju själf.

V.

Nu blåste åter sommarvind, och fönstren i prästgården stodo öppna, i pastorskans arbetsrum kvitterade kanariefågeln, i pastorns syntes han själf och hans andra gosse, och de ordnade växterna och böckerna, som så länge fått ligga glömda.

Men hvarje morgon och afton gick pastor Harju till sonens lilla staty och stod där länge försänkt i tankar. När han kom därifrån, lyste hans ögon och hela hans ansikte, och han skref så vackra predikningar, att stadsborna strömmade till kyrkan och kände sina hjärtan mer upplyfta än fordom.

Och de undrade, hvad som åstadkommit denna förändring hos pastor Harju. Svaret fingo de äfven

denna gång genom stadsbyggaren. Han förde sina vänner fram till prästgårdens plank, och därifrån sågo de den lilla statyn. Vännerna förde sina vänner dit, och så passerade hela staden där förbi, och när de sågo pastor Harju och hans döde son i tyst samtal om de vackra sommaraftnarna, då begrepo de allt och gingo bort helt stilla för att icke störa honom.

Till illustr. å sid. 520.

Årets hästutställning, den tjugonde i ordningen och med afseende på deltagandet den största hittills har gått af stapeln i Stockholm den 8—11 maj under ett ostadigt väder men i andra afseenden lyckligt genomförd. Programmet var i det stora hela likt föregående års med prisbedömning på Djurgårdsslätten, prisridning på fältridklubbens bana, uopvisning af rikhästar samt prishoppning i Stadion, ryttarfesten i cirkus samt på Hasselbacken middag, bal och diskussionsmöte. I prisridningen den 8 maj för arméhästar ridna af officerare afgick öfverstelöjtnant Boltensstern med segern å en fuxvallach tillhörig lifhusarerna och dagen därpå hemförde löjtnant König å öfverste Muncks Jaspis första priset. I den medelsvåra prishoppningen segrade löjtn. P. Malmsten å Whynot och i den svåraste löjtn. Ch. Lewenhaupt å Arvo. Medan täflingen för ekipage denna gång var borttagen, hade några nyheter lagts in i cirkusuppvisningarne och ett af de nya nummer som här väckte den eleganta och fulltaliga publikens bifall var en kadrilj på Gottlandsruss samt några djärva hopp af dess unga ryttare och ryttarinnor.

MEDDELANDE

till H. 8. D:s Medarbetare.

Skönlitterära bidrag,

hvilka städe i tur och ordning snarast granskas,
HONORERAS OMEDELBART EFTER AN-
TAGANDE eller returneras i motsatt fall derest
20 öre porto åtföljt manuskript :: :: ::

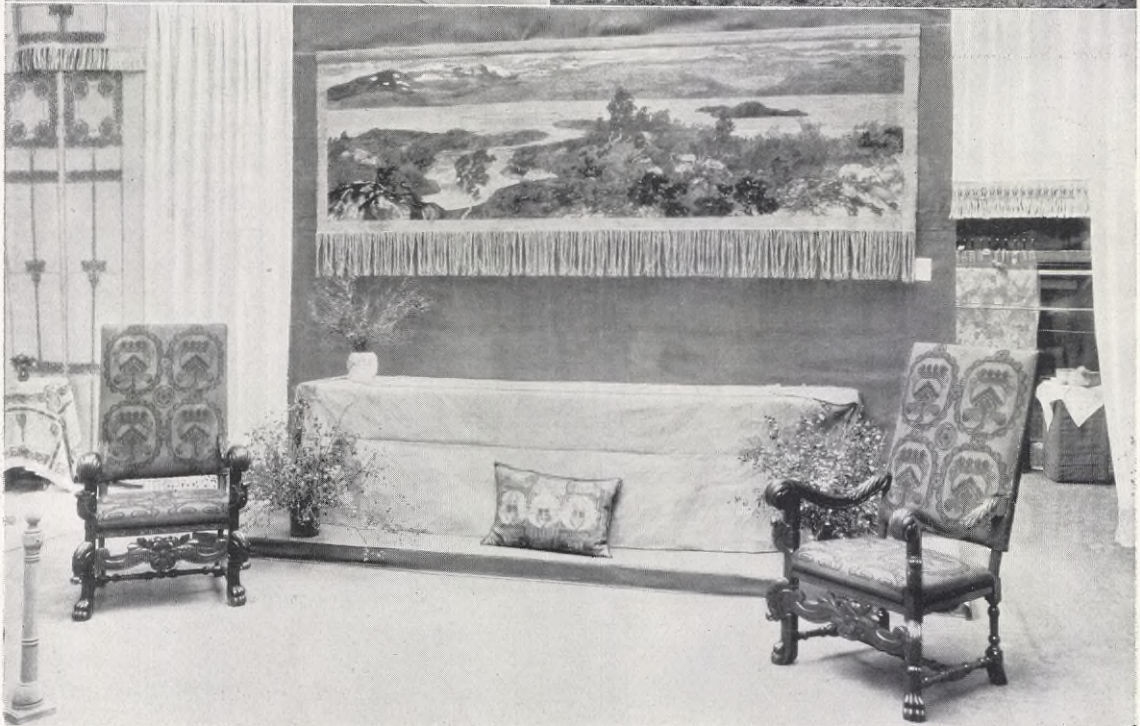
BLIF MEDARBETARE I HVAR 8 DAG

Redaktionen.

TEXTIL KONSTUTSTÄLLNING.

1. LICIIUMS DIREKTRICER, FRU M. BÖRJESON OCH FRÖKEN A. BRANTING (närmast).
2. INTERIÖR FRÅN KYRKSALEN: Svart altare jämte tapet och messhakar. Komponerade af fröken S. Gisberg.
3. RUMSINTERIÖR: Tapeten "Torne träsk", komponerad af H. Osslund, väfd af K. Nilsson-Wahlberg och F. Edlund.
Text å sid. 516.

d. 8 Da STOCKHOLMSFOTOGRAF.

FRÅN LICIIUMS UTSTÄLLNING I K. AKADEMIEN FÖR DE FRIA KONSTERNA.

Klild: Rem. A.-E. Bengt Sjöbergare, Sjöm - 179.

SKYTTE, IDROTT OCH SPORT.

STOCKHOLMS KVINNLIKA SKYTTEFÖRENING. Den första skjutöfningen i det fria den 10 maj.

styrelse består af fröken Ida Blomstedt, ordförande, fru Ester Wallenberg, vice ordförande, fröken Margareta Flemming, sekreterare, doktorinnan Signe Kallenberg, kassaförvaltare samt fröknarna Valborg Lagervall och J Wallro h samt fru Ingrid Alin. Arsafgiften är 1 krona för aktiv samt 2 kronor för passiv medlem. Föreningens instruktör är kapten Alin och vid undervisningen har han biträde af några bland medlemmarna, som varit skyttar förut och nu utbildats till instruktörer. Öfningarne för föreningens medlemmar ha under våren pågått i Positionsartilleriregementets gymnastikhus. I söndags företogs den första skjutningen i det fria ute vid Brevik och det är från detta tillfälle som Hvar 8 Dags fotograf tagit vår bild.

H. 8 Da STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Kliche: Bengt Sjöversparre.

FRÅN HÄSTUTSTÄLLNINGEN: En tolfårig flicka (Elsa von Horn) i hinderridning på Gottlandsruss.

Stockholms kvinnliga skytteförening bildades i Stockholm för en tid sedan och fick omedelbart en mycket stor anslutning i det öfver 400 medlemmar antecknade sig. Föreningens

Den första af de af Svenska fotbollsförbundet anordnade matcherna mot det kända engelska professionella fotbollslaget Liverpool Football Club utkämpades den 10 maj på Idrottsplatsen i Göteborg med Göteborgskamraterna som försvarare af de svenska färgerna. Den ytterst intressanta matchen, under hvilken det svenska laget om än i skicklighet underlägsat motståndarne, hade tillfälle att visa prof på goda spelaregenskaper, slutade med 4 mål mot 1 till engelsmännens förmån. Spelet åsågs af en väldig till omkring 4.000 personer uppående åskådarmassa.

Efter fotograf.

Kliche: Kem. A.-H. Bengt Sjöversparre, Stålm-Gbg.

LIVERPOOL F. C'S PROFESSIONELLA LAG, som besegrade Göteborgskamraterna den 10 maj med 4-1.

MALMÖ, SOMMARENS UTSTÄLLNINGSTAD.

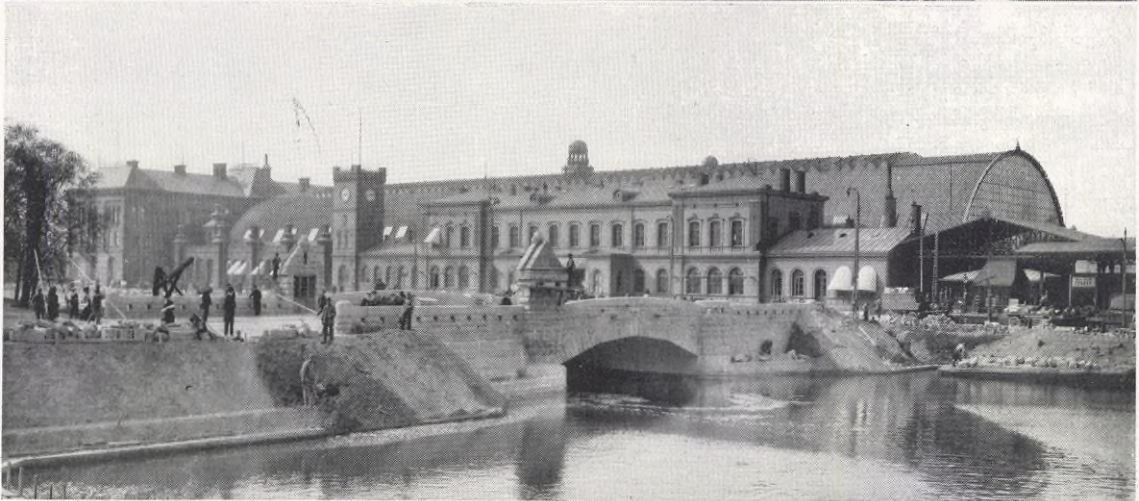

Foto. Rahmn, Malmö.

Öfverst: STORTORGET MED CARL X GUSTAFS STATY: t. v. landshöfdingens residens, Rådhuset samt S:t Petri kyrka

Nederst: JÄRNVÄGSSTATIONEN.

Klitch: Kem. A.-B. Benöt Stilverparre, Stilm.-Gbg.

På den plats, där Baltiska utställningen nu öppnar sig till främlingsströmmens mottagande fanns redan i början af 1100-talet, kanske redan tidigare en tätare bebyggd ort med egen kyrka, hvilken får anses som första ursprunget till det nuvarande Malmö. Den benämnes nämligen i de bevarade urkunderna Malmhaug, Malmöyghe, Malmöghe, Malmey e. d. och i dessa namnformer, som sannolikast låta sig återföra till malmsand och haug = hög, återfinnes utan svårighet den nuvarande skånska hufvudstadens namn. Genom en lång väg motsvarande nu-

varande Södra förstadsgatan stod detta äldsta Malmö i förbindelse med fiskläget Skvalperup, hvilket tack vare det rika sillfisket i Öresund och de tyska köpmännens däraf följande besök snart äfven det utvecklade sig till en liten stad, som började kallas Nedre Malmö. Detta nedre Malmö öfverflyglade småningom det öfre och sedan en svensk brandskattning 1318 öfvergått det sistnämnda, blef det staden kring den följande år grundlagda S:t Petri kyrka, som ensam fick föra Malmöns historia vidare.

Nu följer Malmöns första glansperiod: det vardt

Foto. Rålönn, Malmö.

Kilde: Kem. A.-B. Bengt Sjöversparre, Stavn. Uge

Öfverst: MALMÖ: HAMNGATAN. T. h. Hotell Savoy. — Nederst: FERSENS VÄG med Hotell Fersen. T. h. Realläroverket.

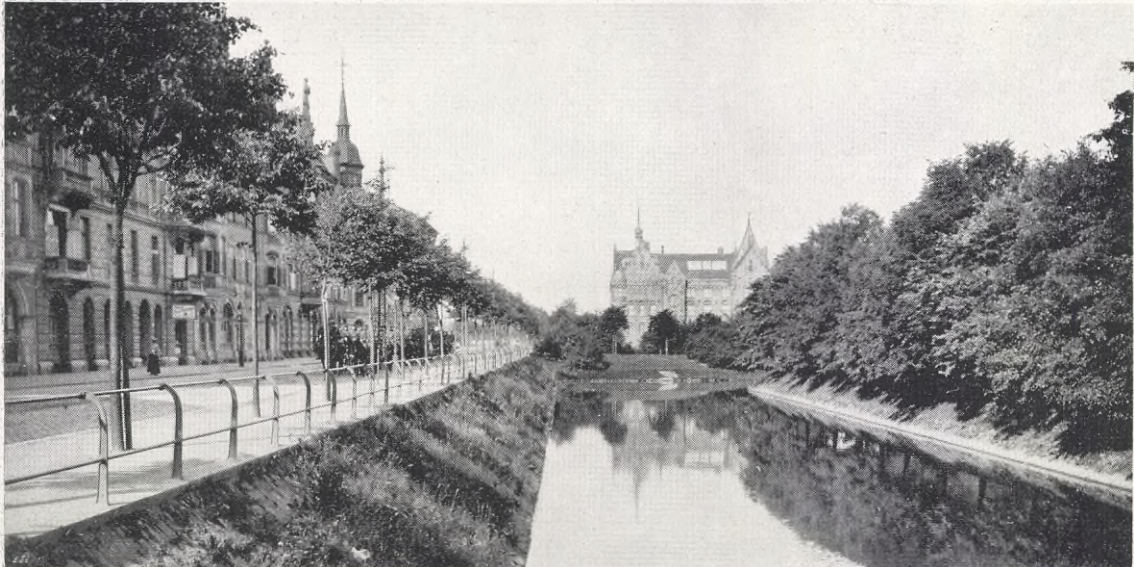
nu Danmarks andra stad och med det rika uppland det har bakom sig i den skånska slätten uppblomstrade här en handel, hvilken kom dess borgares själfkänsla och frihetsträngtan att svälla högre än kanske i någon annan stad i Skandinavien. Den borgar- och reformationsvänlige Kristian II, hvilken i vissa hänseenden nog är förtjänt af ett vänligare bedömande än tyrann-namnet, hade till sin förtroiligaste rådgifvare borgmästare Hans Mikkelsen i Malmö. Reformationen fick i Mikkelsens efterträdare Jörgen Kock en beskyddare, under hvars hägn en stadens son, Claus Mortensen, förvärfvade sig

en plats bland Danmarks reformatorer och under loppet af två år (1527-29) genomförde reformationen i hela Lunds stift. Jörgen Kock drömde äfven djärva politiska drömmar. Han knöt förbindelser med borgmästarne i Köpenhamn Ambrosius Bogbinder och i Lübeck Wullenwewer i syfte att återuppsätta Kristian II på tronen, krossa adels- och biskopsväldet samt få Köpenhamn och Malmö upphöjda till fria riksstäder och intagna i hanseförbundet. Planen misslyckades, men Jörgen Kock har icke dess mindre satt märke i Malmö's historia: det är honom staden har att tacka både för sitt

penbara gynnande af Landskrona på Malmös bekostnad än den omständigheten att den nya tullgränsen och den svenska tullpolitiken ödelade den skånska oxhandeln och därmed själfva urkällan till det skånska landskapets välstånd. Äfven farsoter anställde svåra härjningar och efter böldpesten 1712 nedgick stadens mantals-skrifna folkmängd till under 1,200. T. o. m. under den under frihetstiden följande fredsperioden hade staden svårt att återhämta sig. Bristen på en hamn lade härför ett afgörande hinder.

Men detta hinder skulle aflägnas. När Frans

1870. Rahmn, Malmö

Kliche: konst. A.-G. Bengt Silfvergarvs, Skånska Bildg.

MALMÖ: Öfverst: SÖDERGATAN, stadens förnämsta gata. — Nederst: REGEMENTSGATAN med Museum i bakgrunden

vackra Stortorg, ett af de vackraste i Norden, och sitt arkitektoniskt sköna rådhus. Jörgen Kocks ännu kvarstående privathus hör ock till stadens sevärdheter.

Men från denna glansperiod följde från slutet af 1500-talet ett långt tidsskifte af nedgång och svaghet. Det skånska sillfiskets aitagande bildade inledningen. Därpå följde de tryckande svensk-danska krigen, hvilka med afbrott sträckte sig öfver ett helt århundrade. Kanske mest afgörande var emellertid själfva öfvergången från danskt till svenskt välde. Mindre roll härvid spelade den nya styrelsens up-

Suell d. y. år 1775 åstadkom påbörjandet af en hamnanläggning, i hvilken icke blott båtar och prämar, utan äfven verkliga fartyg kunde inlöpa, inskref han för alltid sitt namn i Malmö stads häfder. Från denna tid är stadens renässans att datera och man kan nästan säga, att dess utveckling under de 140 år, som därefter förlutit, kan amläsas i hamnens utvidgningar. Med dristigt mod hafva stadsfullmäktige senast i juni 1911 beslutit en ny betydande sådan, hvilken skall ske genom anläggning af en frihamn och en industrihamn öster om Nyhamnen. Ett samarbete mellan Köpenhamns och Malmös fri-

hamnar — tillsammans kunna de ju sägas utgöra en gemensam svensk-dansk frihamn — skall därefter för Malmö öppna möjlighet att drifva samma baltiska handelspolitik, som besjälade det under dess första storhetstid, som nu tagit sig uttryck i den storartade utställningen och som i själfva verket aldrig af densamma kan öfvergiivas, då den har sin grund i själfva den geografiska situationen.

Jämte hamnen har järnvägsnätets utveckling i hög grad bidragit till stadens. Genom Malmö-Trelleborgs, Malmö-Ystads, Malmö-Genarps, Malmö-Simrishamns enskilda järnvägar icke mindre än genom statsbanelin-

Foto Rahmn Malmö

Kliché: Kem. A. B. Bengt Silfverparns, Sölm. Gbg.

MALMÖ I SOMMARSKRUD:

öfverst: SLOTTSPARKEN; mellerst: OMKRING MALMÖHUS SLOTT; nederst: KUNGSPARKEN.

ierna till Trelleborg, Hesselholm—Stockholm och Engelholm—Göteborg har Malmö sträckt ett nät af sugtrådar till hela det sydliga Sverige. Också har dess handel vuxit oerhördt. Medan hamninkomsterna 1856 stannade vid 115,000 kr., uppgingo de 1890 till ej mindre än 640,563 och hade 1912 stigit ytterligare till öfver 1 milj. kr. Trafiken i hamnen sistnämnda år omfattade ankommande fartyg om 2,577,504 registerton eller föga mindre än i Göteborg.

Även som industristad företer Malmö en högst betydande utveckling. Ännu 1855 räknade staden blott 37 fabriker med ett sammanlagt tillverkningsvärde af 914,000 kr. Enligt 1912 års statistik funnos däremot 340 fabriker med ett tillverkningsvärde af inalles 86,5 mill. kr. Även i detta stycke närmar sig Malmö med starka steg Göteborg.

Lättast låter sig emellertid Malmös utveckling afläsas i folkmängdssiffrorna. År 1800 stannade invånaretalet i Malmö vid blott 3,962 mot i Karlskrona 10,166, i Norrköping 9,089, i Gäfle 5,410, i Uppsala 5,105, i Falun 4,791 och i Uddevalla 4,081. Ännu 1840 hade Malmö en folkmängdssiffra —

10,203 — hvilken endast berättigade det till femte rummet i raden af svenska städer; Norrköping och Karlskrona gingo fortfarande före. År 1860 hade Malmö ytterligare distanserat sistnämnda stad med 18,919 inv. Trettio år senare var staden uppe i 48,504 inv. eller 50 proc. mera än Norrköpings folkmängdssiffra. Vid sekelskiiftet steg folkmängden till 60,857 och vid senaste årsskiiftet till 95,641. Räknade man som i utlandet med den faktiska folkmängden i stället för med den rättsliga, skulle man emellertid komma till en vida högre siffra, liksom det vid bedömandet af Malmö som ekonomiskt centrum är tillbörligt att till dess folkmängd lägga närliggande orters, i hvilket fall man gifvetvis skulle komma till ett afsevärdt högre tal. Att Malmö numera är en verklig storstad lär ingen besökare vara benägen att förneka. Och att den nu öppnade utställningen skall gifva den ytterligare luft under vingarna, är icke att betvifla. Med densamma har staden utfört ett kraftprof, som gör den förtjänt af fosterlandets tacksamhet och den belöning, som ligger i ytterligare sundt och kraftigt framåtskridande.

Text till bild å sid. 528.

En fasansfull *eldsolycka* som kräft tre människolif har i dagarna inträffat i gamla Djurgårdsstaden i Stockholm. I ett trähus, Östra Varfsgatan 8, utbröt den 6 maj vid tiotiden på aftonen en eldsvåda, hvilken grep omkring sig så häftigt, att af de i huset boende 8 personerna endast fem undkommo oskadade. En arbetare Peters var, då han af räddningsmannskapet bars ut, redan död och två kvinnor, änkorna Bengts-

son och Peters, hvilka förts till sjukhus hafva där allidit af sina ohyggliga brännskador.

Allt talar för att mordbrand föreligger. Som skäligen misstänkt för ogärningen har häktats en gubbe Hultberg—Valentin, hvilken under det han bettlat i trakten, där det brunna huset låg, fällt yttranden, som tyda på att han umgäts med mordbrandsplaner.

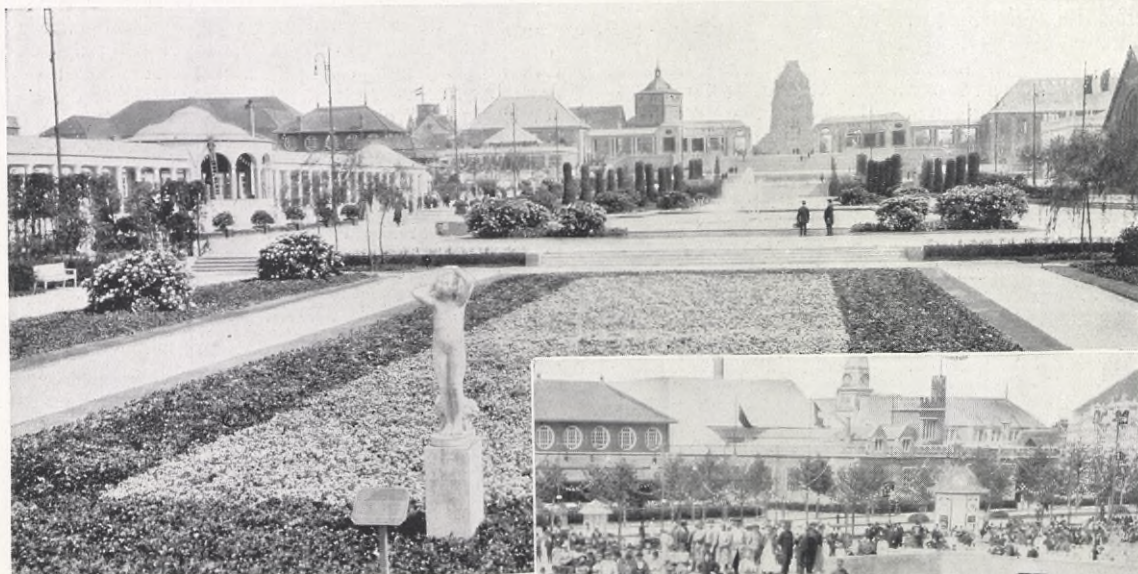

En fotograf.

Kliché: Henge Skjerveparre.

UTDELNING AF BLOMMOR TILL ARBETERSKOR I PARIS. Jardin de Jenny i Paris låter förleja 120,000 plantor.

BOKUTSTÄLLNINGEN I LEIPZIG.

Öfverst: VY FRAN UTSTÄLLNINGEN med Völkerschlacht-monumentet i bakgrunden.

Den stora internationella utställningen för bokhandtverk och grafisk konst i Leipzig öppnades den 6 maj under synnerligen högtidliga former af konungen af Sachsen. Utställningen, vid hvilken världens alla kulturstater äro representerade är den största och betydelsefullaste som hållits inom facket.

Vi beklaga att vi — af utrymmesskäl — icke i större utsträckning än hvad som skett kunnat bereda plats för det rika, högtintressanta bildmaterial därför som stått oss till buds. Uteslutet är ju dock ej att vi längre fram, när tillfälle gifves, kunna få nöjet återkomma.

Furstendömet Albanien har i dagarne mottagit sitt första utländska flottbesök, i det att en större italiensk eskader under befäl af hertigen af Abruzzerna inträffat i Durazzo. Efter det att hertigen aflagt ett besök i konaken hos furst Wilhelm återgäldade fursteparot påföljande dag besöket genom att gå ombord på det italienska amiralsfartyget.

Efter fotografier.

KONUNGEN AF SACHSEN (X) BESÖR UTSTÄLLNINGEN efter invigningen den 6 maj.

ALBANIENS NYA FURSTEPÄR mottager stormaktsbesök. Fursteparot med krigsmistern och ministerpresidenten på väg att möta hertigen af Abruzzerna.

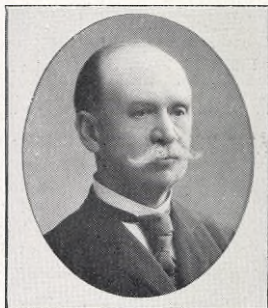
FURSTINNAN med yngsta prinsessan. Efter fotografier.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

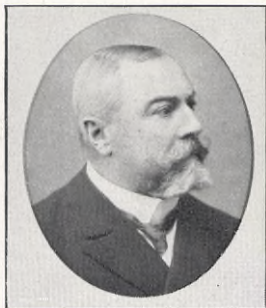
* Data å nästa sida.

C. R. C:SON WÄSTFELT.
Kammarherre. — Kölingsholm
70 år 17 Maj.*

A. N. C. MÖRNER.
Grefve. Godsegare — Börrum.
65 år 16 Maj.*

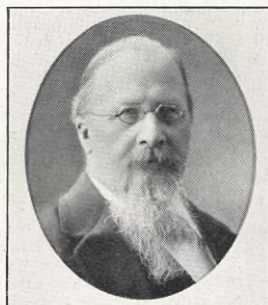
V. S. C. KEMPPF.
Stat. Landthruksingeniör.
Umeå. — 55 år 17 Maj.*

C. G. SPARRE.
Grefve. Godsegare. — Sjöred.
55 år 8 Maj.*

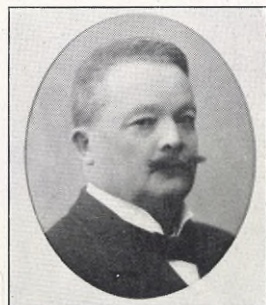
V. UNDEN.
Apoteksinneh. i Karlstad. —
Södertelge. 70 år 12 Maj.*

G. F. HEDVALL.
Redaktör. — Stockholm.
70 år 6 Maj.*

A. NORDFELT.
Rektor. — Upsala.
50 år 17 Maj.*

B. A. ESPING.
Distr.-läkare. — Göteborg.
55 år 25 April.

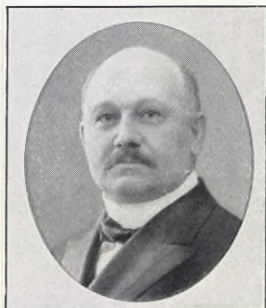
A. F. BÖRJESON.
F.d. Dir. v. Ludvigsbergs Verkst.
Stockholm 70 år 7 Maj.

K. R. KULLBERG.
Kassadirektör. — Katrineholm.
60 år 12 Maj.*

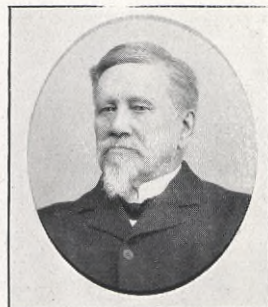
A. KINDVALL.
Bokhandlare. — Varberg.
60 år 15 Maj.*

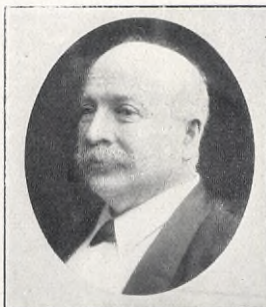
G. A. LINDSTRÖM.
Direktör. — Göteborg.
55 år 13 Maj.*

E. J. ENESTRÖM †.
F. d. Öfverste. — Halmstad.
F. 32. † 28 April.*

L. LINDSTRÖM †.
F. d. Maskindirektör. — Göte-
borg. — F. 33. † 1 Maj.*

L. M. RUBEN †.
Bankdirektör. — Stockholm.
F. 44. † 4 Maj.*

H. BENDZ †.
Professor. — Lund.
F. 51. † 7 Maj.*

V. E. LARSSON.
Landtbrukare. — Lerdala. Ny-
tillrådande led. af Riksd. F. K.

G. SVENSSON.
Veterinär. — Tomelilla. Ny-
tillrådande led. af Riksd. F. K.*

CARL WÄSTFELT. Eg. egendomen Tollerud i Vestergötland. Kammarherre 88. V. ordf. i Elfsb. läns södra hushålln.-sällsk., ordf. i Elfsb. m. fl. läns hypoteksfören.

NILS MÖRNER. Eg. egend. Herborum o. Käreholm i Östergöt. län. Mångårig landstingsman, v. ordf. i kyrko o. skolråd. Ordf. i komm.-stämma o. -nämnd, vägstyr., hush.-gille, skogsstyr., pensionsnämnd.

SIXTEN KEMPF. Afg. år Ultuna landtbr.-inst 83, landtmät.-ex. 84, ex. v. Tekn. höskol. 85, t.-i. landbruksingeniör i Vestman. län 89, i Kopparb. län 90 o. sedan 92 Statens landtbr.-ingeniör i Vesterbott. län. Suppl. för Riksbankens aid. kontor i Umeå, styr.-led. i sparbanken.

CARL SPARRE. Stud.-ex. 81, inköpte, efter några års akad. studier, egendomen Sjöred i Elfsb. län samt har sedan dess egnat sig åt landtbrukskötsel. V. ordf. i skolrådet. Inom ordensväsendet — särskildt P. B. — värderad tillfällighetsskald o. kompositör. Högt skattad frivillig medarbetare i H. & D.

FREDRIK HEDVALL. Stud.-ex. 63, skådespelare och litteratör vid finskt teatersällskap 65—66. Redaktör o. utg. af Gelle Posten 71—04, därefter korrespondent fr. Stockholm t. fl. landsortstidningar. På sin tid led. af Gelle stadsfullmäktige m. m.

ALFRED NORDFELT. Stud.-ex. 83, fil. lic. 88, fil. dr. 91, lektor i franska o. tyska spr. v. Norrm. h. a. lärov. i Stockholm 95, läroverksråd o. led. af öfverstyr. i rikets allm. läroverk 04—11, inspektor f. de stadsunderstödda handelsgymnasierna 05; tf. rektor v. Upsala h. allm. lärov. sedan 11. Språkvetenskapl. för.

KARL KULLBERG. Delegare, styr.-led. o. kassadirektör i firman Kullberg & Co. a.-b. Katrineholm. Styr.-led. i Södermanlands ensk. banks aid.-kontor o. i Sandbäckens verkstäder.

ADOLF KINDVALL. Bokhandlare i Varberg. Mångårig stadsfullmäktig, ordf. o. dir. i Varbergs sparbank, dir. i spritbolaget, ordf. i sällsk. Småtagl. vänner, led. af Teaterstyr.

GUSTAF LINDSTRÖM. Ombudsman h. Sv. arbetsgiv.-föreningen f. Vstra Sverige.

EDVARD LARSSON. F. 67, eger o. brukar gård i Lerdala och f. d. handlande derstädes. Ordf. i komm.-stämman, valnämnden, pensionsnämnden, v. ordf. i skolrådet o. kyrkostämman, kyrkovärd. Landstingsman. Startat Lerdala skytteförening 04, ordf. i hästförsäkr.-fören. sedan 11. Entreprenör i Skara—Timmerdala jernväg 07—09. I dagarna utsedd till efterträdare efter fabrikör J. A. Forss för Skaraborgs län i Riksd. F. K.

GUSTAF SVENSSON. F. 65, veter.-ex. 92, veterinär i Tomelilla sedan 95. Förut komm. ordf., nu v. ordf. i komm.-stämman, ordf. i hälsöv.-nämnden t. 13. Styr.-led. i sparbanken, v. ordf. i styr. i komm. mellanskolan, verkst. dir. o. kassör i sydöstra Skånes folkhögskola. I dagarna utsedd t. efterträdare efter hofrättsråd B. Petren i Kristianstads län i Riksd. F. K.

Foto. HVAR 8 DAG.

ELDSVÅDAN Å DJURGÅRDEN. Huset vid Södra Varfsgatan efter branden.

Text å sid. 518.

Norrlands artilleriregementes etablissement i Östersund härjades den 4 maj af en häftig eldsvåda, hvilken på några timmar lade dess ena vinterstall i aska. Elden, som af hittills okänd anledning uppstod på fodervinden spred sig med så våldsam fart i foderlagret, att hvarie tanke på byggnadens räddning var utesluten. Istället inriktades räddningsarbetet på att få ut de i byggnaden varande 140 hästarne nägot som äiven lyckades.

Foto. Löfyren, Östersund. ELDSVÅDAN I NORRLANDS ARTILLERIEREGIS STALLAR.

INNEHÅLL: Landshöfdingen, grefve Robert De la Gardie (biografi och helsidesporträtt). — Malmö, sommarens utställningsstad — Rosa Grünbergs operadebut — "Liciums" textilställning. — Kvinnliga skyttar. — Hästutställningen. — Veckans sport. — Eldsvådor. — Svenskarne i Persien. — Utländska bilder för dagen. — Veckans porträttgalleri. — Ajudar. Ber. af Ludvig Nordström.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan särskildt medgifvande förbjudes vid laga påföljd.